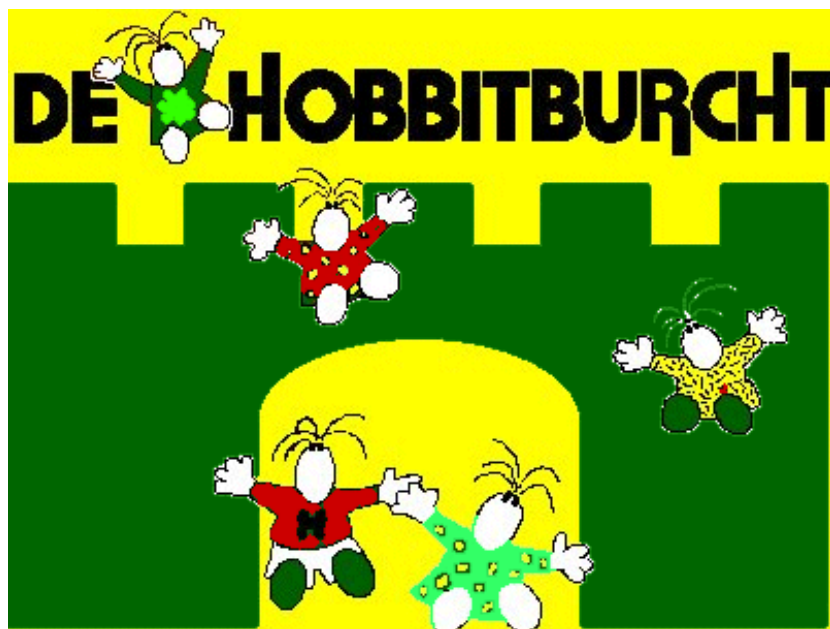

BELEIDSPLAN HOOGBEGAAFDEN GROEPEN

Basisschool de Hobbitburcht

2017

Inhoud

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1 Doelen	4
Theorie	4
Doelen	5
Hoofdstuk 2 Doelgroep	7
Doelgroepomschrijving	7
Aannamebeleid	7
Interne leerlingen	7
Externe leerlingen	7
Hoofdstuk 3 Groepsorganisatie	8
Indeling	8
Stamgroep	8
De ochtend	8
De middag	8
Hoofdstuk 4 Werkwijze	9
Kerndoelen	9
Methodes, compacten en verrijken	9
Vakoverstijgende verrijking (project)	9
Versnellen	11
Doubleren	11
Hoofdstuk 5 Zorg	12
Zorgbesprekingen	12
Procedure van (zorg) signalering en doorverwijzing	12
De zorgroute doorverwijzing	12
Zorgniveau 1	12
Zorgniveau 2	12
Zorgniveau 3	12
Hoofdstuk 6 Financiering	13
Procedure	13

Voorwoord

In september 2012 heeft de Hobbitburcht een tweede locatie gekregen op de Havixhorst. Tegelijkertijd is de eerste Hoogbegaafdengroep, de Haviken, opgericht. Deze speciale vorm van onderwijs is gericht op kinderen die beschikken over hoge intellectuele capaciteiten (IQ >130), creatief denkvermogen en gemotiveerd zijn om te gaan ontdekken en te leren. In het schooljaar 2015-2016 hebben we een tweede groep, de Dolfijnen, kunnen starten. Deze twee hoogbegaafdengroepen maken deel uit van basisschool de Hobbitburcht en zijn geen aparte afdeling.

De leerkrachten van de Hobbitburcht werken aan het realiseren van onderwijs dat tegemoet komt aan de uiteenlopende leer- en ontwikkelingsbehoeften van hoogbegaafden leerlingen. We zorgen ervoor dat we de ontwikkeling van alle leerlingen in de groep volgen en stimuleren, door af te stemmen op hun mogelijkheden, talenten en behoeften. Hiermee bieden we passend onderwijs.

Onze visie en missie luidt dan ook:

'Niets is onrechtvaardiger dan de gelijke behandeling van ongelijken.' (G. Raevis)

Hoogbegaafde leerlingen hebben door hun unieke ontwikkeling op cognitief, motorisch en sociaal-emotioneel gebied niet altijd aansluiting met medeleerlingen. Dit geldt ook voor het onderwijsaanbod, dus hebben zij onderwijs nodig dat past bij hun leerbehoefte.

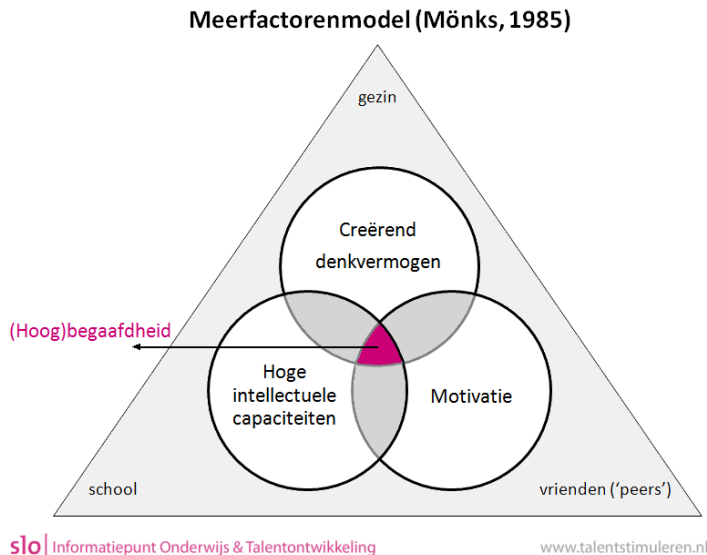
'Alle bloemen laten bloeien'.

Wij willen dat de hoogbegaafde leerlingen op onze school een breed, passend en uitdagend leeraanbod krijgen en een prettige schooltijd hebben waarin wij samen zorgen voor een goede basis voor de verdere ontwikkeling op het Voorgezet Onderwijs en het leven.

Hoofdstuk 1 Doelen

Theorie

Voordat we ingaan op de doelen van ons hoogbegaafden onderwijs is het van belang om de duidelijkheid te geven over de term hoogbegaafdheid. Hoogbegaafdheid wordt in Nederland vaak beschreven aan de hand van het Meerfactorenmodel van Mönks, gebaseerd op het triadisch model van Renzulli.

Bron: SLO – talent stimuleren

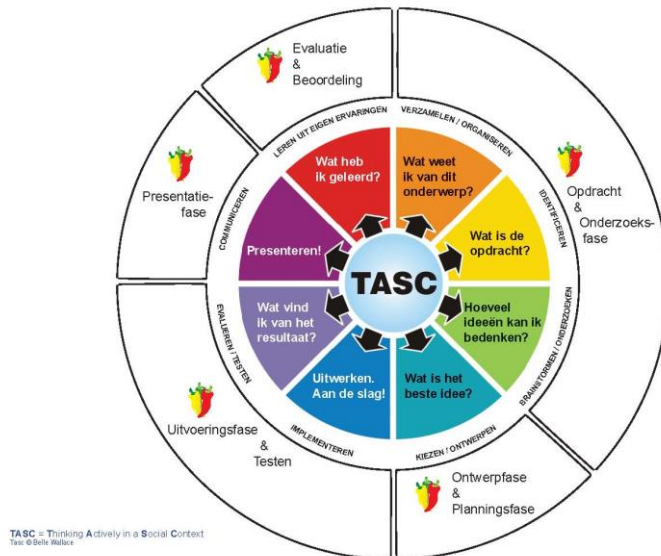
In het model is te zien dat een hoogbegaafde leerling moet beschikken over hoge intellectuele vermogens, taakgerichtheid, volharding (motivatie) en een groot creatief vermogen (origineel en vindingrijk). Daarnaast is een drietal omgevingsfactoren van belang voor het tot uiting komen van (hoog)begaafdheid, namelijk het gezin, de school en de peers.

De taxonomie van Bloom is een van de meest gebruikte manieren om verschillende kennisniveaus in te delen. De onderwijspsycholoog Benjamin Bloom bedacht deze taxonomie als algemeen model voor de doelstellingen van het leerproces. De niveaus dienen om onderscheid te kunnen maken in de complexiteit van het kennisniveau waar een beroep op wordt gedaan. Er wordt hiermee geen volgorde voorgeschreven waarin een bepaald niveau aan bod zou moeten komen.

Bron: SLO-talentstimuleren

We maken ook gebruik van het TASC-model. Het TASC-model van Wallace (2002) geeft goede richtlijnen om vaste werkstructuren aan te leren. Het TASC-model organiseert in 8 stappen het denk- en werkproces van de kinderen. Zowel de socratische werkwijze, de metacognitieve vaardigheden, het probleemoplossend karakter als de hogere-orde denkvaardigheden worden hierin weergegeven. Daarnaast wordt het reflecteren op het eigen handelen en leren gestimuleerd.

Doelen

Voor hoogbegaafde leerlingen op basisschool de Hobbitburcht hebben wij de volgende doelen:

- Wij bieden onderwijs dat inspeelt op de unieke behoefte van hoogbegaafde leerlingen op cognitief, motorisch en sociaal-emotioneel gebied. Welzijn staat ten alle tijden voorop. Dit is nodig om alle leerlingen tot hun recht te laten komen.
- Wij bieden onderwijs dat het creatief denkvermogen stimuleert. Dit denkvermogen hebben leerlingen nodig om op een andere manier naar een situatie te kunnen kijken, oftewel een andere oplossing kunnen bedenken voor een probleem.
- Wij geven opdrachten of schetsen situaties die kinderen 'out off the box' laten denken. We zetten o.a. denksleutels in om creatief om te gaan met alledaagse situaties.
- Wij bieden onderwijs dat zorg draagt voor het leren leren, leren denken en leren leven. Kinderen hebben vaardigheden nodig om zich te blijven ontwikkelen. Taakgerichtheid, doorzettingsvermogen en motivatie spelen daarbij een belangrijke rol. Voor hun verdere schoolsucces is het van belang dat kinderen leren hoe ze kennis moeten verwerken. Daarbij heb je planning- en leervaardigheden nodig. We gebruiken de taxonomie van Bloom om verschillende denkniveaus aan te spreken.
- Door middel van groepsgesprekken en persoonlijke gesprekken leren we kinderen om te gaan met hoogbegaafdheid. We werken aan mindset met de methode 'Fixie en Growie' en praten over filosofische vraagstukken. Met behulp van het boek: 'Ben jij een Cheetah' van Novilo geven we in de lagere groepen uitleg over hoogbegaafdheid.
- We leren de kinderen plannen. We vinden het belangrijk dat de school samenwerkt met de ouders om de leerlingen hierin te begeleiden.

- Als basis bieden wij onderwijs dat voldoet aan de inhoudelijke eisen die de overheid aan het basisonderwijs stelt. Hiervoor gebruiken we de reguliere methodes die op de Hobbitburcht toegepast worden. Daar waar nodig bieden we de lesstof compact aan. Door vooraf te toetsen weten we welke leerstof wel of nog niet beheerst wordt.
- Door middel van projecten leren de kinderen 21^e eeuwse vaardigheden ontwikkelen. Denk aan: onderzoekend en ontwerpend leren.
- We vinden het belangrijk dat kinderen zicht hebben op hun eigen ontwikkeling, dat ze daar invloed op hebben en hier ook medeverantwoordelijk voor zijn (metacognitie). Reflecteren op eigen (leer)gedrag en handelen is essentieel.

Hoofdstuk 2 Doelgroep

De Hobbitburcht richt zich met dit beleid op hoogbegaafde leerlingen die behoefte hebben aan een aangepast leerstofaanbod, omdat het reguliere leerstofaanbod hen te weinig uitdaging biedt. Ieder heeft zijn eigen kwaliteiten, soms met een gelijkmatig profiel, soms met specifieke kenmerken.

Doelgroepomschrijving

Het kind heeft een aangetoond IQ van 130 of hoger en tevens een aantal specifieke persoonskenmerken gericht op hoogbegaafdheid. Om te bepalen of een kind voldoet aan deze kenmerken, wordt er altijd om een intelligentieonderzoek gevraagd (ouders dienen zelf de kosten van het onderzoek voor hun rekening te nemen). Voor hoogbegaafde leerlingen waarbij er sprake is van een specifieke problematiek (ADHD, autisme, disharmonisch profiel, dyslexie) wordt bekeken of we het juiste onderwijs kunnen bieden en welke aanpassingen er nodig zijn. Hierin speelt het managementteam en de desbetreffende leerkracht een belangrijke rol.

Aannamebeleid

We hanteren onderstaande uitgangspunten voor aanname in de hoogbegaafdengroep:

- Het kind heeft een aangetoond IQ van 130 of hoger.
- Bij forse beperkingen of gedragsproblemen wordt nader bepaald of hoogbegaafdheid de oorzaak is. Is dit niet het geval, dan kan de leerling niet worden toegelaten.
- Er is ruimte in de groep waar het kind geplaatst gaat worden. We hanteren een maximale groepsomvang van 20 leerlingen. Daarnaast moet er ruimte zijn in de reguliere middaggroep.
- Wanneer er geen ruimte is in de betreffende groep, wordt de leerling op de 'wachlijst' geplaatst.

Interne leerlingen

Voordat een leerling geplaatst kan worden in de hoogbegaafden groep, zal er binnen het team overleg plaatsvinden. Daarbij worden bovenstaande criteria gehanteerd met als toevoeging:

- De leerkracht en IB'er zien de behoefte van het kind voor meer uitdaging bij de Dolfijnen of Haviken ten opzichte van een reguliere groep.
- Mocht er sprake zijn van een 'wachlijst', dan wordt er gezocht naar mogelijkheden voor meedraaien met de hoogbegaafdengroep bij bepaalde vakgebieden of ondersteuning in de reguliere groep.

Externe leerlingen

Voordat een leerling geplaatst kan worden in de hoogbegaafden groep, zal er eerst een intakegesprek plaatsvinden. Hierbij nemen wij de volgende informatie mee:

- testrapport van een erkende orthopedagoog of GZ-psycholoog (max. 2 jaar oud);
- gesprek ouders en kind;
- schoolresultaten huidige school;
- onderwijskundig rapport (okr) huidige school;
- referenties (bv. leerkracht Plusklas, schaakleraar);

Er kan besloten worden tot een wenmoment. De leerling draait dan een periode mee in de klas, zodat de leerkracht het functioneren binnen de groep kan beoordelen en om te kijken of de school aansluit bij de behoefte van de leerling.

Als alle gegevens verzameld zijn, besluit de plaatsingscommissie (schoolleider, IB'er, leerkracht en indien nodig de orthopedagoog) om wel of niet over te gaan tot plaatsing in de hoogbegaafden groep. Dit wordt medegedeeld tijdens een gesprek met de ouders.

Hoofdstuk 3 Groepsorganisatie

Indeling

Op de Hobbitburcht bieden we HB-onderwijs van groep 4 t/m groep 8, verdeeld over 2 groepen. Per schooljaar wordt gekeken naar de indeling van de groepen. We streven naar maximaal 20 leerlingen per groep.

Stamgroep

De ochtendgroep is de basisgroep. Tijdens vieringen is de leerling in deze stamgroep. De leerkracht van de ochtendgroep is eindverantwoordelijk voor de leerling. Hij/zij heeft contact met ouders en maakt het rapport. Indien gewenst wordt er een gesprek met beide leerkrachten gevoerd.

De ochtend

In de ochtend zitten de HB-leerlingen met ontwikkelingsgelijken, te weten Dolfijnen en Haviken. Voor de ochtendpauze werken de kinderen a.d.h.v. hun weektaak aan taal, rekenen, spelling, schrijven en begrijpend lezen. De lessen van de Kanjertraining worden ook in de ochtend aangeboden.

Na de ochtendpauze staat het werken aan het project centraal. Presentaties worden ook in de ochtendgroep uitgelegd en gegeven (werkstuk, proefje van de week en een spreekbeurt).

De middag

In de middag gaan alle leerlingen naar de reguliere jaar-combinatiegroep. We vinden het belangrijk dat kinderen zich realiseren dat zij zich soms moeten/kunnen aanpassen aan situaties die minder passend zijn. In de middagen wordt aandacht besteed aan de zaakvakken, lichamelijke ontwikkeling en creatieve ontwikkeling.

De leerlingen krijgen vanaf groep 5 leer(huis)werk voor topografie, geschiedenis, aardrijkskunde en Engels. Voor alle vakken krijgen de kinderen een leerblad mee naar huis. Vanaf groep 7 leren de kinderen bij minimaal één vak zelf een samenvatting te schrijven in een apart schrift. De leerkracht doet dit tijdens de eerste blokken gezamenlijk met de leerlingen. Later moeten de leerlingen meer zelf gaan doen. De leerkracht houdt de resultaten van de toetsen in de gaten en gaat met de leerling in gesprek als hij/zij meerdere malen een onvoldoende gehaald heeft. Samen met de leerling zoekt de leerkracht naar de oorzaak. De leerling kan een keer niet geleerd hebben, maar het is ook mogelijk dat de leerling niet weet hoe hij het leerwerk aan moet pakken. In dat geval maakt de leerkracht met de leerling een plan van aanpak. Dit gaat in overleg met de HB-leerkracht en ouders worden hier ook van op de hoogte gesteld. Het is onze ervaring dat de kinderen bij het leren leren niet zonder de hulp van de ouders/verzorgers kunnen. Van de ouders/verzorgers verwachten wij dat zij hun kind stimuleren om huiswerk in de agenda te schrijven en thuis in hun agenda te kijken, hun kind thuis de gelegenheid geven om te leren, eventueel helpen met het leren en overhoren.

Hoofdstuk 4 Werkwijze

De kernvakken (rekenen, taal, spelling, schrijven en begrijpend lezen) worden vanuit de reguliere methodes op niveau aangeboden in de ochtend. Andere vaardigheden zoals: leren leren en leren denken, worden aangeleerd middels projecten, aanvullende opdrachten en gesprekken. Ook besteden we veel aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling d.m.v. Kanjertraining, mindset theorie en filosoferen.

Kerdoelen

Het onderwijs in Nederland heeft vastgestelde doelen voor de leerlingen waaraan het onderwijs moet voldoen. De kerndoelen van SLO (nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling) geven richtlijnen en minimumeisen voor het onderwijsaanbod en het niveau van kennis en vaardigheden die kinderen moeten beheersen. Als school kiezen we zelf methodes om aan deze kerndoelen te voldoen.

Methodes, compacten en verrijken

Op de Hobbitburcht werken we in alle groepen met dezelfde methodes aan de kerndoelen. Voor de HB-leerlingen worden hier aanpassingen in gedaan. Voor taal, rekenen, spelling en begrijpend lezen wordt de lesstof compact aangeboden. Dit wil zeggen dat de kinderen niet alle oefeningen uit de methode maken, maar een selectie. Deze selectie wordt gemaakt door de leerkracht in samenwerking met de leerling. Door bijvoorbeeld bij rekenen vooraf te toetsen kan er duidelijkheid verkregen worden over wat de leerling al beheerst en wat nog aangeboden dient te worden. Ook wordt verrijkingswerk aangeboden om leerlingen andere vaardigheden te leren. Indien een leerling de lesstof van een blok al beheerst, wordt er een keuze gemaakt voor meer verrijkingswerk. Denk daarbij bijvoorbeeld aan plustak en rekenlogica. Wij kiezen ervoor om niet verder te toetsen, maar dit per periode/blok te doen. Hierdoor controleren we regelmatig of de lesstof nog steeds beheerst wordt en niet is weggezaakt.

Mocht een leerling meer (in)oefening nodig hebben bij een bepaald vak, wordt de verdiepingsstof geschrapt. De leerling volgt de methode en krijgt extra ondersteuning waar nodig. Dit kan aangeboden worden door de leerkracht of door middel van een onderwijsassistent in de vorm van Remedial Teaching (RT).

Vakoverstijgende verrijking (project)

Naast de verrijking, passend bij een vak, wordt er ook vakoverstijgende verrijking aangeboden; de zogenoemde projecttijd.

In groep 4 wordt er een begin gemaakt met het werken in projectvorm. De kinderen worden hierin meegenomen aan de hand van gestructureerde opdrachten, waarin ze hun creativiteit kwijt kunnen. Naar mate de kinderen in een hogere groep komen, wordt de structurering afgebouwd. Er wordt er meer zelfstandigheid van de leerlingen verwacht en meer creativiteit.

Er wordt een grote diversiteit onderwerpen aangeboden in de projecten, zodat de kinderen zich breed ontwikkelen. Met de kinderen wordt hierover gesproken en wordt er geprobeerd hun stem mee te nemen in het aanbod.

Voorbeelden van uitgevoerde projecten zijn:

- Krant maken
- Ruimte
- Outside the box (creatief denken)
- 3D printen
- Dierentuin
- Circus
- Kerstproject
- Kunst
- Eigen kamp organiseren.

Naast de projecten wordt er ook aandacht besteed aan filosofie, Spaans in de bovenbouw, mindset. Actuele onderwerpen ziet u terug op de groeps pagina van de Haviken en Dolfijnen op onze website (www.hobbitburcht.nl).

Tijdens de projecten wordt er door de leerlingen aan doelen gewerkt. Dit kunnen kennisdoelen en/of vaardigheidsdoelen zijn (zie bijlage 1). De leerkrachten stellen de doelen maar laten de kinderen ook meedenken over hun eigen doelen. Aan het einde van het project evalueren de kinderen de doelen en het werk wat ze hebben gedaan. In het begin is dit mondeling met de leerkracht. Later is dit zelfstandiger door het schrijven van een evaluatieverslag. Een andere werkvorm om te evalueren is door elkaar tips en tops te geven na een presentatie. Naar mate de kinderen dit vaker hebben gedaan, wordt ook meer zelfstandigheid van hen verwacht.

In de rapportage van het project worden de kinderen op twee gebieden beoordeeld: op product (wat heb je ingeleverd) en op proces (hoe ben je bezig geweest). Met de leerlingen wordt dit besproken en geprobeerd hen duidelijk te maken dat leren een constant proces is.

Ook streven we ernaar dat de leerlingen:

- **Leren leren:** verwerven van kennis; planning en studievoordigheden aanleren
- **Leren denken:** kennis van → oppervlakkige kennis ; kennis over → onthouden, terughalen, uitleggen en onderscheiden ; kennis hoe → totale beheersing en hoge betrokkenheid
- **Leren leven:** sociale kant → samenwerken ; emotionele kant → persoonlijke beleving en genieten van wat je doet

Versnellen

In ons aanbod voor hoogbegaafde leerlingen wordt verrijking en verdieping aangeboden. Versnellen (een groep overslaan) zou in principe niet nodig hoeven zijn, als het aanbod breed en uitdagend genoeg is. Spelling, taal en rekenen vormen tenslotte een klein onderdeel van het gehele programma. In het verdere programma is veel ruimte voor verrijking en verdieping en dat kan zorgen voor voldoende uitdaging.

De praktijk laat zien, dat versnellen soms toch wenselijk is. Het gaat daarbij om uitzonderingen/bespreekgevallen. De volgende vragen zijn daarbij van belang:

- Wat kan de leerkracht of de school toevoegen in het aanbod om de leerling zich verder te laten ontwikkelen?
- Is dit in de praktijk te organiseren? Is er plek in de volgende groep?
- Is de voorsprong te groot en voelt het als afremmen van de ontwikkeling om de leerling bij de groep te laten?
- Zijn de sociale vaardigheden voldoende ontwikkeld en is de emotionele rijpheid, werkhouding en fysieke gesteldheid stabiel?
- Als het om een leerling in de onderbouw gaat, wordt de vraag gesteld of dit wel het goede moment is, versnellen kan altijd nog.

Na het beantwoorden van deze vragen kan een versnelling overwogen worden. Dit zal met ouders en leerling besproken worden.

Doubleren

Indien een leerling onverhoopt hiaten heeft opgelopen op meerdere vakgebieden en deze niet binnen één schooljaar ingelopen kunnen worden, is het een optie de leerling een jaar te laten doubleren. Hierbij wordt ook gekeken naar de werkhouding van de leerling, het sociaal functioneren en het zelfbeeld van de leerling. Voorafgaand aan de beslissing om de leerling wel of niet te laten doubleren, zijn er meerdere gesprekken geweest met in ieder geval de ouders, leerkracht en intern begeleider.

Hoofdstuk 5 Zorg

Op het moment dat de hulpvraag van de leerling het niveau van de basisondersteuning in de HB-groep te boven gaat, worden voorbereidingen getroffen richting een arrangement vanuit de extra ondersteuning. Op dat moment wordt er een groeidocument met ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld (zie zorgplan).

Zorgbesprekingen

Tweemaal per jaar vinden er leerlingbesprekingen plaats tussen de IB'er en leerkracht, waarbij alle leerlingen worden besproken. Bij specifieke casussen kan de hulp van externen worden ingeroepen. Zoals de orthopedagoog van Sopora, ambulante begeleider uit de Kring, Jeugd en Gezinsteam, onafhankelijke psycholoog/orthopedagoog.

Procedure van (zorg) signalering en doorverwijzing

In het geval van specifieke zorgen over een leerling kan op initiatief van de ouder en/of leerkracht een gesprek plaatsvinden tussen ouders en leerkracht. Aanvullend kan een gesprek aangevraagd worden met de IB'er voor een observatie en/of een plan van aanpak. Indien er gegronde redenen zijn, wordt er een procedure ingezet voor verder onderzoek. Met de ouders wordt in overleg een groeidocument opgesteld.

De zorgroute doorverwijzing

In het beslissingsschema (zie zorgplan) is de zorgstructuur op drie verschillende zorgniveaus weergegeven. Het gaat zowel om de cognitieve als om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.

Zorgniveau 1 (in de klas)

Leerlingen die een extra uitleg nodig hebben. De leerkracht kan dat zelf aansturen door extra hulp in de klas (verlengde instructie, hulp aan de instructietafel, werken met materialen). Leerlingen die extra uitdaging nodig hebben. De leerkracht kan dat zelf aansturen door extra hulp in de klas (instructie, reflectie en feedback op verrijkingsstof). De interne begeleider weet door de groepsbesprekingen dat deze leerlingen regelmatig in de klas extra aandacht krijgen.

Zorgniveau 2

Leerlingen die ondanks de extra inzet van de leerkracht, tijdelijk extra hulp of verrijking bij de leerstof nodig hebben binnen de school (OAS of instructie in andere groep). Leerlingen die tijdelijk extra hulp nodig hebben op sociaal emotioneel gebied. De Interne begeleider speelt op dit zorgniveau een belangrijke rol.

Zorgniveau 3

Leerlingen die ondanks de extra ondersteuning niet bij de leerstof kunnen aanhaken. Leerlingen die op sociaal emotioneel gebied zodanig functioneren dat hulp van buitenaf wenselijk is. Daarbij gaat het om ambulante begeleiding, RT, JGT, orthopedagoog etc.

Hoofdstuk 6 Financiering

Voor deelname aan de hoogbegaafden groep wordt een vrijwillige ouderbijdrage van maximaal 250 euro per schooljaar gevraagd. Dit wordt tijdens het intakegesprek kenbaar gemaakt. Ouders hebben de intentie om deze bijdrage te betalen en tekenen hiervoor op het inschrijfformulier.

Deze ouderbijdrage is bedoeld voor het maken van excursies, het aanschaffen van project materialen, verrijkingsmateriaal, software en het betalen van gastlessen. Met deze bijdrage kunnen we het HB onderwijs vorm geven zoals we dat voor ogen hebben.

Procedure

- De schoolleider zorgt in de maand september voor een begroting van het nieuwe schooljaar en stuurt deze naar de MR. In de begroting is de post ICT opgenomen, dit wordt voor aanschaf vanuit de hb-leerkracht(en) of directie overlegd met de MR. Te denken valt aan specifieke software voor de HB-leerlingen.
- Na goedkeuring door de MR gaat de begroting naar de ouders van de HB-leerlingen.
- Ouders/verzorgers ontvangen een antwoordstrook waar zij de gewenste betalingsvoorkeur op kunnen aangeven.
- De schoolleider verwerkt de voorkeur van betaling en ouders agenderen zelf de betaling.
- Ouders/verzorgers ontvangen één factuur.
- School zorgt na de kascontrole voor een gedegen verantwoording in de maand juni van het desbetreffende schooljaar.
- De verantwoording van de HB-financiën wordt tijdens de jaarvergadering besproken van de OR. Hier wordt tevens een nieuwe kascontrolecommissie aangesteld.
- Indien er minder is uitgegeven dan begroot, wordt er een bedrag (berekend naar aantal leerlingen en of er 100% betaald is) naar ouders van leerlingen in het afgelopen leerjaar teruggestort.